

Ida Aukens tale til Frit Forums studenterpolitiske netværk

Taler

Ida Auken
Folketingsmedlem

Dato

24. marts 2025

Sted

VU's hovedkontor, Nørre Voldgade
82, København

Omstændigheder

Talen blev holdt ved et studenterpolitisk netværksmøde arrangeret af Frit Forum og Konservative Studerende. Ungdomspolitikere fra Frit Forum, KS og VU var tilstede.

- 1 Vi mennesker har ofte igennem historien drømt om en skinnende by på et bjerg. Et sted, hvor freden hersker. Hvor der er en overflod af mad og vin - et sted, der flyder af mælk og honning.

- 5 Byen ligger på et bjerg, fordi vi skal se op til den og netop drømme om den. Vi kan forestille os, at dens gader er brolagt med det pureste guld, at blomstrende træer og planter snor sig ind mellem husene, og lange blomsterrækker slanger sig ned over altanerne. Byen er beskyttet mod al fare, fordi den er højt hævet over de truende kaotiske vande og strømme nedenfor.

- 10 Det kan ikke undre nogen, at vi igen i dag drømmer om en by på et bjerg. Og at vi med alt, hvad der sker i disse måneder ikke længere kan se USA som “a shining city upon a hill”.

- 15 Byen på bjerget kender vi fra historien. Det er en af de allermest mytologiske billeder. De gamle grækere forestillede sig, at guderne boede på Olympen. Oppe på Olymposbjerget, der tårner sig op i det nordlige Grækenland, måtte Zeus, Hera, Apollon og Afrodites boliger findes. Her levede guderne et liv oppe på bjerget, som mennesker kun turde drømme om.

- 20 Nogenlunde samtidig finder vi forestillingen om byen på bjerget i den ældste af de store verdensreligioner, nemlig jødedommen. Her er den skinnende by Jerusalem. Og bjerget er Zions bjerg, hvor både jøder og senere kristne forestillede sig, at Gud var.

- 25 For 2500 år siden (i år 584 fvt) blev Jerusalem ødelagt af babylonerne, og

jøderne blev sendt i eksil. Dengang overlevede de ved at synge og drømme om deres skinnede by på bjerget. I en af de gammeltestamentlige salmer synger de “ved Babylons floder sad vi og sang”. Og mange af jer vil nok genkende denne
30 salme fra popgruppen Boney Ms megahit fra 70’erne: “By the rivers of Babylon”. Det er faktisk en utroligt smuk tekst: “By the rivers of Babylon - there we sat down. Yeah we wept. When we remembered Zion”. I eksilet græder de ligefrem, når de tænker på det skinnede bjerg Zion.

35 Drømmen om den skinnende by glider fra den religiøse verden over i den politiske, da en af de første bosættere i USA, puritaneren John Winthrop, holder sin berømte tale for de første immigranter i Boston for 400 år siden. Her talte han om, at de sammen skulle skabe “en by på en bakke, som verden kunne se op til”.

40 Og i 1961 gentog John F. Kennedy drømmen om at USA skulle være denne by, som verdens øjne ville hvile på. Kennedy fortalte os mere om byen på bakken. “I dag hviler alle menneskers øjne i sandhed på os - og vores regeringer, i hver eneste led, på alle niveauer, national, statsligt og lokalt, skal være en by på en
45 bakke - skabt og beboet af mennesker, som forstår den store tillid, der er tilfaldet dem, og kender det ansvar, der hviler på dem.”

I dag er vi samlet med unge politikere fra alle dele af det politisk spektrum. Derfor vil jeg - til jer, der knap så forelskede i Kennedy og måske føler jer mere
50 konservative - citere den republikanske præsident Ronald Reagan. I sin afskedstale fra 1989 siger han:

“Jeg har talt om den skinnende by hele mit politiske liv. Men jeg er ikke sikker på, at jeg nogensinde helt fik fortalt, hvad jeg så for mig, når jeg sagde det. For
55 mig var det en høj, stolt by bygget på klipper stærkere end havet, vindblæst, velsignet af Gud, og vrimplende af mennesker af alle slags, der lever i harmoni og fred. En by med frie havne, der summer af handel og kreativitet. Og hvis der blev nødt til at være bymure, så ville de være åbne for alle med viljen og hjertet til at komme dertil”.

60 I dag er både den demokratiske og den republikanske drøm om en skinnende by på en bakke styrtet i grus. Hvis verdens øjne i dag hviler på USA, er det ikke i beundring, men i en måben over, hvor hurtigt man kan løbe væk fra sine egne idealer. Hvor hurtigt den skinnende by kunne sande til i stoffer, kriminalitet,

fattigdom og grådighed. Hvor meget man kunne tillade sig at lade nogle få mennesker løbe med det hele, mens andre gik til i arbejdsløshed og armod.

70 “Konkurrence er for tabere”, som über-tech-bro Peter Theil sagde allerede i 2014. Og han mente det. Det frie marked handler for ham ikke om, at alle har en mulighed for at få en idé og skabe en virksomhed. Det handler om, at den stærkeste vinder og rydder bordet. Her er der ingen “frie havne, der summer af handel og kreativitet”. Der er i stedet monopoler, netværks-fordele og en uendelig kamp om at få flest milliarder ind på kontoen. Her er det helt i orden, 75 hvis fattigdommen breder sig blandt store dele af befolkningen. Hvor en uforudset regning på 10.000 kroner kan få familier til at måtte gå fra hus og hjem.

80 Der er ingen ansvarsfølelse af, at har man fået befolkningens tillid, så skal man ikke bruge den til at rage til sig med at skabe sin egen oppustede bitcoin eller til at dele statslige penge og opgaver ud til vennerne. Her er der ikke tale om, at alle de politiske led har et ansvar. Nej, her skal munden lukkes på føderale dommere, der fastholder, at hvad tidligere flertal har bestemt demokratisk, også må ændres demokratisk.

85 Mange af jer vil kunne huske, hvor I var, da corona ramte verden og Mette Frederiksen lukkede landet ned. Ligesom min generation kan huske, hvor vi var, da de to fly fløj ind i World Trade Center, 11. september 2001. Men jeg kan faktisk lige så tydeligt som det huske, hvad der for alvor fik mig til at forstå, at vi 90 havde mistet USA som en skinnende by.

Det var, da jeg så vicepræsident JD Vance sige, at Danmark var en dårlig allieret. Da gik det op for mig, hvor historieløse og ligeglade den nye administration er. Tænk at være det bekendt over for danske mødre og fædre, som har mistet deres 95 børn i de to krige i Irak og Afghanistan, hvor Danmark af respekt for alliancen med USA valgte at gå med amerikanerne i krig.

Måske havde jeg allerede haft en fornemmelse af det, da jeg i begyndelsen af januar blev i tvivl om, hvorvidt vores nærmeste partner gennem det meste af det 100 20. århundrede ikke blot havde tænkt sig at forlade vores fællesskab, men faktisk truede med at vende sig mod os og tage en del af Rigsfællesskabet med magt. Dengang troede jeg bogstaveligt talt ikke mine egne ører. I dag er jeg ikke så sikker - og det sætter jo spørgsmål ved alt: kan man købe amerikanske våben,

105 hvis softwaren er så potent, at andre i princippet kan overtage styringen? Skal vi droppe USA som marked, hvis der kan komme straftold dumpende ud af det blå? Skal vi i det hele taget sige nej til amerikansk teknologi på en række andre områder: sundhed, transport, kommunikation, hvis vi ikke kan vide os sikre på, om vores allierede gør klar til at tage en del af vores rigsfællesskab med magt.

110

Jeg tror, vi skulle have set det komme længe før. Ligesom med truslen fra Rusland.

115 Trump er jo ikke den første præsident, der har været tæt vævet sammen med tech-giganterne. Også Obama og Biden fik hjælp fra deres tech-bros og undlod at regulere tech-giganterne. Monopolerne er ikke opstået på 3 måneder. De har været der i årevis. Ligesom undermineringen af demokratiet har været i gang, nærmest siden Reagan holdt sin flotte tale - det vil sige 30-40 år. Men vi troede så meget på den skinnende by, at vi ikke VILLE se, hvad der skete. Vi havde
120 brug for, at der var en ledestjerne for vestlig civilisation, frihed og demokrati.

Hvad gør vi så nu venner? Vi forstår, at Europa er den skinnende by på bjerget. Det var i Europa, at den vestlige civilisation udviklede sig. Det var her, vi byggede vores land med lov. Det var her, vi besluttede, at det ikke skulle være
125 den stærkes ret, der afgjorde, hvem der bestemmer. Det var i Europa, at demokratiet udviklede sig og blev udbredt til alle mennesker. Det er her, ligestillingen mellem mænd og kvinder blev en grundlæggende værdi. Det er her vi sikret, at kvinder har ret til abort. Her homoseksuelle kan få lov til at gå hånd i hånd på gaden med den, de elsker. I den skinnende by Europa, efterlader vi ikke
130 mennesker uden rettigheder og uden uddannelse. Her tror vi på, at alle mennesker kan blive et bidrag til samfundet. Her forstår vi, at ret ikke er noget værd uden pligt. Hvis ingen føler pligt til at overholde loven, er der heller ikke nogen rettigheder tilbage.

135 Derfor hører til forsvaret af de europæiske værdier, at vi forstår, at de ikke er universelle og derfor skal forsvares. Vi skal opruste, så vi kan forsvare os selv mod militære trusler. Men vi skal også opruste åndeligt. Vi skal kende vores historie, så vi ikke ender i samme form for arrogance og historieløshed som amerikanerne. Jeg bliver faktisk opmuntret, når selv vores yderste højrefløj i
140 Europa viser, at de har forstået, at der er visse ting, man ikke skal gøre. Så som at heile, hvilket ser ud til at være blevet en ny yndet motionsform blandt tech-bros og MAGA-ledere. Det kan godt være, at amerikanerne har glemt, hvad der skete

i 2.verdenskrig. Vi har ikke.

145

Vi må også turde forsvare vores værdier, når der kommer mennesker udefra med andre normer. Flytter man til Europa, må man overholde de love, der er i det land, man kommer til. Man må forstå, at ligestillingen mellem mænd og kvinder er en europæisk grundpille ligesom man må vise respekt for homoseksuelles
150 rettigheder. Det er hverken tolerant eller udtryk for diversitet at acceptere, at der sniger sig holdninger ind ad bagdøren, som vil underminere demokratiet.

Europa har været ved at miste glansen de senere år. Vi har været sakket bagud teknologisk og økonomisk. Vi har ladet vores territorialforsvar ødelægge. Og så
155 har vi ladet vores kultur invadere af amerikansk kultur, hvilket har svækket vores evne til at koncentrere os, læse, tale sammen, være nærværende. Kontinentet med nogle af de bedste kokke og finest madtraditioner, er sunket ned i en fastfood-kultur, hvor vi ikke længere kan kende forskel på god mad og ultraforarbejdede fødevarer. Vi har ladet algoritmer udradere mylderet af
160 musikere og kunstnere, der laver værker, som kan fascinere og overraske os, så kun de få popstjerner for alvor kan leve af deres kunst.

Om vi dukkede nakken eller faldt i søvn, ved jeg ikke. Men Europa er vågnet. Vi har forstået, at der skal investeres milliarder i forsvar og ryddes op i regler. Vi er i
165 gang med en fornyelse - dog uden at smide barnet ud med badevandet. Hvis vi bare fjerner regler og lader den stærkeste vinde, så ender vi som amerikanerne. Det skal vi ikke. Vi må passe på mennesker, klimaet, demokratiet - samtidig med, at vi opruster sikkerhedsmæssigt og økonomisk. For har vi ikke fællesskabet, naturens rigdom og kulturens klarsyn - hvad kæmper vi så egentlig
170 for. Men Europa er vågnet. Og skinnet er allerede begyndt at vende tilbage.

Der er brug for jer - der er brug for den politiske mangfoldighed, I repræsenterer, for at genoplive vores demokrati. Der er brug for, at I får endnu flere unge til at gå ind i politik og forstå, at det ikke er ligegyldigt, hvad vi gør.
175 Der er brug for diskussion, grin, åndelige kampe og uenighed. Der er brug for, at demokratiets blodårer bliver fyldt af ungdom og puls. Og derfor ønsker jeg jer en fantastisk fest i aften. Jeg synes allerede, at I allesammen skinner.

Kilde

180

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

185 **Tags**
Festtale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/ida-aukens-tale-til-frit-forums-studenterpolitiske-netvaerk>

190

195

200

205

210

215

220